

seyyid Abdülhakîm efendi, (**Er-riyâd-ut-tesavvufiyye**) kitâbının yüzondördüncü sahîfesinde buyuruyorlar ki:

Tesavvuf yolunda nihâyete varanlar “rahmetullahi teâlâ aleyhim ecma’în” iki dürlüdür: Birincisi, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” izinde giderek kemâle erdikden sonra, insanları gafletden uyandırmak için, halk derecesine indirilmiş olanlardır.

İkincisi, yükseldikleri derecelerde bırakılıp, insanların yetişmesi ile vazîfeli olmıyan (Evliyâ)dır “rahmetullahi teâlâ aleyhim ecma’în”. Bunlara, (Kutb-i medâr) denir.

Tesavvuf yolunda yürüyenler de iki kısımdır: Birincisi, Allahü teâlâdan başka herşeyi unutup, yalnız Onu isteyenlerdir. İkincisi, âhıreti, Cenneti isteyen tâliblerdir.

Allahü teâlâyı irâde edenler, isteyenler de, iki dürlüdür: Biri, neflerini temizleyip nihâyetden birkaç şeye kavuşmuşlardır.

İkincisi, (Melâmî)lerdir. Bunlar, sıdk ve ihlâs kazanmağa çalışır. İbâdetlerini, hayrâtı gizler, sünnetleri, nâfile ibâdetleri de çok yaparlar. Bu ibâdetlerin görünmesinden korkarlar. Bunlar çok kıymetli ise de, mahlûk ile meşgûl olduklarından, tevhid makâmına varamıyorlar. Melâmîler muhlisdir. Sôfîler ise muhlasdır.

Âhıretin tâlibleri dört dürlüdür: Zâhidler, fakîrlere, huddâm ve âbidler.

[Tam İlmihal](#)